

Båtsman Flink

Såg drakar och sjöjungfrur på sin världsomsegling

Av Rut Hermansson, julläsning i Vimmerby Tidning 1973

Båtsman Gustav Alfred Flink var under min barndom och uppväxttid en mycket välkänd person i min hembygd kring Hummelstad. Att jag så väl kände till "Farbror Flink", som han alltid kallades av bygdens barn kommer sig av att han var nära granne till oss. Det var bara Mjöltorps vattenfall, som skilde mitt barndomshem, Kvarnstugan, och båtsman Flinks stuga Åkerholm åt. Som barn var jag nästan dagligen hos båtsmansfamiljen, enär jag var lekkamrat med fosterflickan Lisa, ty vi var jämnåriga.

Båtsman Flink var pensionerad från Kronan och bodde inte längre på båtsmanstorpet Orremåla under Kälkestad. Båtsmanstorpet gick även under namnet Fembacka-lång, och som väl de flesta i bygden känner till var beläget längst upp på den sk Brinkbacken, vilken en gång i tiden gick liksom i fem avsatser och började nere vid Hummelstads "suräpplekulle" förbi Brinken och så uppför.

Det rätta båtsmanstorpet är sen flera år tillbaka nedrivet och uppbyggt en ny villa på samma plats. Jag minns en hel del båtsmans- och soldattorp, som nu har försvunnit, men en del finns väl ännu kvar ombyggda och renoverade. Brinken finns kvar liksom Lilla Mjöltorp.

Farbror Flink berättade att under tiden som han var båtsman fick han gå till Gamleby och mönstra varje år. När han var ute i tjänst fick Kälkestad by sköta om torpet, ty man stod i ansvar för detta. Sista åren av sin tjänstgöring arbetade Flink på varvet i Karlskrona. Han var född den 28 september år 1837 och han var omkring 70 år när jag började att minnas honom. Då var han naturligtvis pensionerad eller som han alltid sa: "hade gratial från krona".

Det var alltid roligt och spännande när Farbror Flink berättade om sina resor ute på de stora haven. Han var nämligen förste mastkorpral på träångkorvetten Vanadis på dess berömda världsomsegling åren 1883-1885. Flink var också ordonnans åt chefen ombord, så nog hade han varit med om mycket. Vi ungar lyssnade med stort intresse när vi hörde talas om stormar och orkaner som han varit med om klättrande och hängande i de höga masterna.

Han brukade berätta om Rio de La Plata "Silverfloden", mynningsvik för floderna Parana och Uruguay i östra Sydamerika, jordens bredaste flodmynning, 230 km.

Ofta talade Farbror Flink om en storm vid Goda Hoppsudden, även kallad "Stormiga udden", och om många andra platser, men de här nämnda har bitit sig särskilt fast i mitt minne.

Men det var inte bara olika platser som han besökt och de stora vida haven som han berättade. Det fanns nog mycket annat som mötte hans sjömansögon. Han sade sig ha sett

Båtsman Flink

sjöodjur, ormar, drakar och sköna sjöjungfrur med stora stjärtfenor. Många flammande mareldar hade han också upplevt.

Det egendomliga med båtsman Flink var att trots han varit med om så mycket och sett så mycket var han mörkrädd. Han trodde fullt och fast på spöken, gastar, rå och skälvrängare och själv påstod han sig ha mycket besvär med rået.

Vid hustrun Karolinas bortgång omkring 1912 sålde han sitt Åkerholm till mina föräldrar och bodde sedan på olika platser hos gifta döttrar. Under de sista åren av sin levnad bodde han i den lilla "Tegelslagarestugan" ej långt från mitt hem, varför vi åter blev grannar. Skenet från fotogenlampan kunde vi se lysa genom hans fönster från kväll till morron, ty han vågade inte ligga i mörker. Men trots lyset kunde han kanske ändå bli störd. En natt var det mycket oroligt på vinden. Det rasslade och ramlade och då var det naturligtvis rået som var i farten. Orsaken trodde Farbror Flink vara den ved som han dagen förut burit upp som vinterförråd och som inte gillades av husets rå. Han bar därför ut all ved igen och sedan blev det tyst och lugnt.

"Rået har vatt så styggt i natt", sade han till min mor, "dä kom an på ven ja bar in i går."

Alla visste att båtsman Flink var mörkrädd och därför fann kanske en del ungdomar nöje i att skämta med honom, som att spela hartsfiol på fönsterrutorna eller sopa med hans björkkvast fram och tillbaka på de brädfodrade väggarna. Detta åstadkom ett väldigt rasslande, men då kunde den gamle båtsmannen bli inte bara rädd utan också arg.

"Ryk, ränn och försvinn! Ja har haft nog av dä här i tre månens ti", kunde han ropa högt till fridstörarnas glädje.

För att befria sig från spöken och andra oknytt hade han en påse hängande på dörrens innersida vari fanns stål, järn och svavel. Det var mycket bra medel påstod han och järn eller stål skulle alltid läggas under golv vid nybyggnad, men även kopparslantar i olika valörer var bra.

Båtsman Flink var en fridens man, rättänkande och fredsam. Det enda felsteg han gjort, sade han, var när han ville gifta sig med sin Karolina. Hon hade städjat sig hos en bonde på ett år och denne ville inte släppa henne med mindre att Flink betalade 50 kronor. Karolina blev fri och kunde gifta sig med sin sjöman. "Men de där 50 kronorna betalade ja aldrig", berättade Flink en gång småskrattande.

När han i 90-årsåldern en dag var uppe på taket för att laga ett par tegelpannor och blev varnad av någon blev svaret: "Hå, det här är väl ingenting för en gammal båtsman!"

Han var också ovanligt smidig in i sena ålderdomen och kunde gå långa sträckor. Att ta en promenad till Ankarsrum på dryga milen, tyckte han inte var något att tala om.

Under de sista årtiondena av hans levnad var fiske hans stora hobby. Tidigt på mornarna kunde han lätt och smidigt hoppa i sin eka med metspö, maskburk och en kruka att lägga fisken i. Han kunde hålla ut till sena kvällen. Han spottade alltid på masken innan han kastade ut reven. Det hade tur med sig påstod han och ibland kunde han säga: "Tvi fläsk, en skrotel är bäst!" Det var abborre det.

Många minnen kommer fram och jag känner mig nästan stolt över att jag så väl känt en båtsman som seglat runt jorden. Jag har ännu i min ägo ett gratulationskort, som Farbror Flink förärade mig för över 50 år sedan och som han skrivit själv. Det är mycket välskrivet.

Båtsman Gustav Alfred Flink gick ur tiden januari 1929 i en hög ålder. Hans minne lever ännu kvar i min barndomsbygd, men med år och tid kommer det säkert att förblekna.

RUT HERMANSSON

Texten digitaliserad och redigerad av Anders Jacobsson hösten 2015